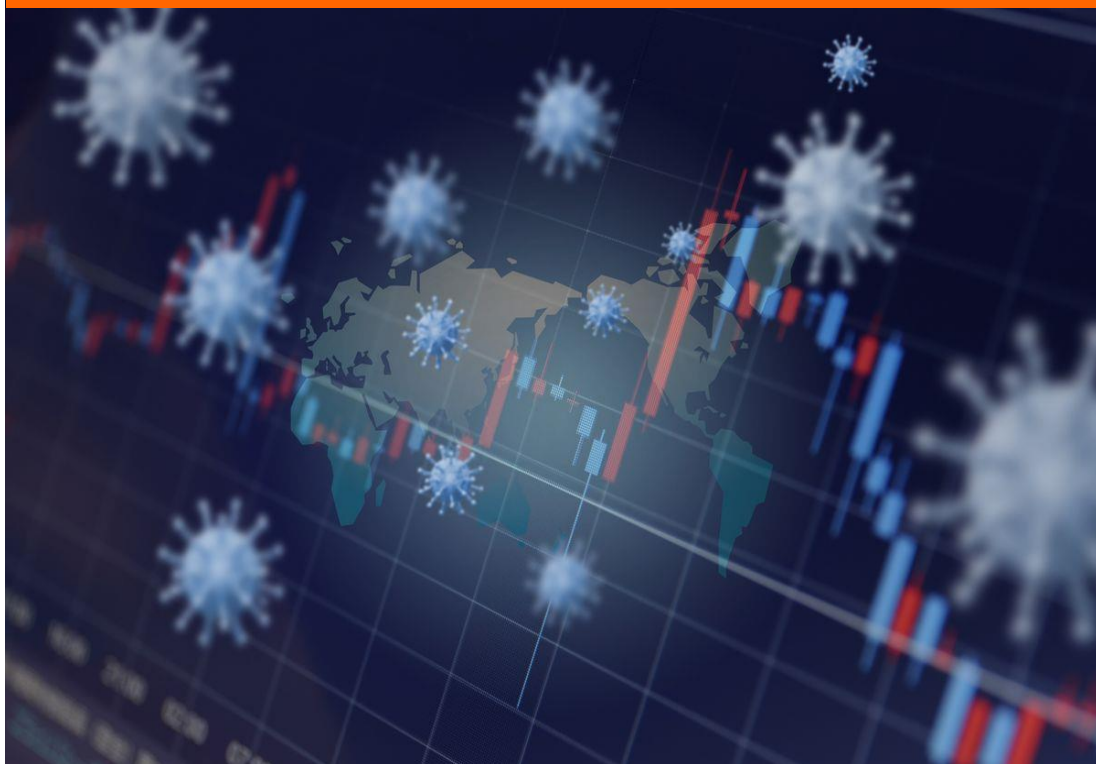

پیش بینی تاثیر ۱۹-COVID بر تجارت

تهیه شده در:

مرکز آموزش و پژوهش‌های اقتصادی و اجتماعی

ترجمه:

دکتر جلیل خداپرست شیرازی (دبیر هسته اقتصاد کلان و عضو شورای پژوهشی اتاق بازرگانی فارس - عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی شیراز)
مریم محبی (کارشناس مرکز آموزش گمرک ایران)
دکتر یوسف شریف پور (کارشناس مرکز آموزش گمرک ایران)

شماره گزارش: ۱۲-۳

تیر ۹۹

<p>کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰</p>	<p>گزارش کارشناسی</p>	<p>اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز</p>
----------------------------------	-----------------------	--

مقدمه مترجم

تجارت موتور رشد اقتصادی است. در حال حاضر تجارت بین کشورها بشدت تحت تاثیر همه‌گیری کووید ۱۹ قرار گرفته است بطوریکه بیش از اینکه بخش سلامت و پزشکی را درگیر نماید اقتصاد را مختل نموده است. ازاینرو دولت‌ها اقدامات گسترده‌ای را برای کاهش آسیب‌های اقتصادی ناشی از آن انجام داده‌اند. زنجیره تأمین بین المللی یکی از بخش‌هایی است که در اثر شیوع ویروس کرونا دچار اختلال شده و در مقاله پیش رو مورد بررسی قرار گرفته است و مشخص گردید که در سطح بین المللی زنجیره تأمین چگونه می‌تواند اثرگذار باشد و چگونه باید از این شوک تجربه کسب نمود و زنجیره تأمین بین المللی را از حالتی که کشورهای خاصی از جمله چین هسته اصلی آن را تشکیل می‌دهند، تغییر داد. این مقاله برگرفته از کتاب "اقتصاد در زمان کووید ۱۹" است و سعی شده تا ضمن امانت‌داری، با ترجمه آزادتر و ارائه توضیحات در زیر نویس‌ها متن ترجمه روان تر گردد.

پیش بینی تأثیر کووید ۱۹ بر تجارت

شوک حاصل از کووید ۱۹ بر عرضه و تقاضا، تجارت بین المللی کالاها و خدمات را متأثر خواهد ساخت. در این مقاله سعی شده تا با استفاده از استدلال تاریخی و اقتصادی، تأثیرات وارده بر تجارت مورد بررسی قرار گیرد. حقیقت این است که اثرگذاری این ویروس به لحاظ اقتصادی بیشتر از مقوله سلامت و پزشکی است. وقتی به اثرات تجاری آن می‌اندیشیم، واقعیت‌های مهمی وجود دارد که باید به آنها با دقت بیشتری نگاه کنیم.

• نخست اینکه این بحران، تأثیر اقتصادی کمتری قبل و پس از مبارزه با این بیماری واگیردار، بر کشورهای مهم گذاشته است. تا تاریخ ۲ مارس ۲۰۲۰، کشورهایی که بیشترین تعداد ابتلا را گزارش کرده اند (به ترتیب) چین، کره جنوبی، ایتالیا، ژاپن، ایالات متحده امریکا و آلمان بوده‌اند و آنهایی که رشد فزاینده داشته‌اند عبارتند از امریکا، ایتالیا و آلمان. درصد مشارکت و آسیب‌های ۶ کشور در زمینه‌های مختلف از کل جهان به شرح زیر است:

- حدود ۵۵ درصد از عرضه و تقاضای جهان
- حدود ۶۰ درصد از تولیدات کارخانه ای جهان
- ۵۰ درصد از صادرات تولیدات کارخانه ای جهان

جدول ۱. اقتصادهای بزرگ و کووید ۱۹ (به روز رسانی در ۲۹ فوریه ۲۰۲۰)

کشور	تولید ناخالص ملی	تولید	صادرات	صادرات تولیدات	وضعیت Covid-۱۹
آمریکا	٪۲۴	٪۱۶	٪۸	٪۸	٪۰/۱
چین	٪۱۶	٪۲۹	٪۱۳	٪۱۸	٪۸۵/۲
ژاپن	٪۶	٪۸	٪۴	٪۵	٪۰/۳
آلمان	٪۵	٪۶	٪۸	٪۱۰	٪۰/۲
انگلستان	٪۳	٪۲	٪۲	٪۳	٪۰/۱
فرانسه	٪۳	٪۲	٪۳	٪۴	٪۰/۲
هند	٪۳	٪۳	٪۲	٪۲	٪۰/۰
ایتالیا	٪۲	٪۲	٪۳	٪۳	٪۲/۷
برزیل	٪۲	٪۱	٪۱	٪۱	٪۰/۰
کانادا	٪۲	٪۰	٪۲	٪۲	----

منابع: پایگاه داده‌های بانک جهانی، سازمان بهداشت جهانی.

بدیهی است که شوک عرضه و تقاضا در این کشورها می‌تواند بر کل جهان تأثیرگذار باشد.

- دوم، اگر ویروس و سیاست‌هایی که برای پیشگیری از آن در نظر گرفته شده است، باعث کاهش چشمگیر تقاضا در این شش کشور شود، بر سرعت تجارت در کل دنیا تأثیر خواهد گذاشت. هر چند در بحران‌های اقتصادی پیشین، این تأثیر بیشتر بوده، با این حال به نظر می‌رسد که اکنون، سرعت تجارت جهانی کمتر از رشد جهانی است.
- سوم، علاوه بر اینکه این شش کشور، قدرتمندترین کشورهای جهان هستند، بخش‌های تولیدی آنها نیز قلب تپنده زنجیره تأمین^۱ بین‌المللی هستند، هر یک از آنها تأمین‌کننده بخش مهمی از تولیدات صنعتی کشورهای مختلف می‌باشند. بعنوان مثال، قطعات صنعتی ساخت کشور چین در فرآیند تولید بسیاری از کشورها (حتی کشورهای که کمتر تحت تأثیر بیماری واگیردار قرار گرفته‌اند)، مورد استفاده است. این زنجیره برای نشان دادن اهمیت در فروپاشی بزرگ تجارت ده سال پیش طراحی شده است.^۲

بخش تولیدی، از سه ناحیه آسیب خواهد دید

نکته حائز اهمیت این است که تولید، ویژگی‌های خاص خود را دارد و کالاهای تولیدی در کل خریدهای بالقوه‌ای محسوب می‌شوند.^۳ همانطور که در فروپاشی بزرگ تجارت در سال ۲۰۰۹ شاهد بودیم، شوک تقاضا که موجب تأخیر و در انتظار تقاضا، بر کالاهای بادوام تأثیر بیشتری داشت تا کالاهای کم دوام^۴ و به همین جهت است که به بخش تولیدی، ضربه سه گانه وارد می‌شود.

- ۱- اختلال در عرضه مستقیم، مانع تولید می‌شود چرا که این بیماری بر قلب تولیدات جهان (شرق آسیا) تمرکز داشته و به سرعت در حال گسترش در سایر قطب‌های صنعتی، آمریکا و آلمان می‌باشد.
- ۲- آسیب به زنجیره تأمین، شوک‌های مستقیم عرضه را حتی در بخش‌های تولیدی و صنعتی کشورهای کمتر آسیب‌دیده افزایش خواهد داد.
- ۳- اختلال در تقاضا بخاطر، الف: رکود اقتصادی در سطح کلان مثل بحران اقتصادی. ب: تأخیر و احتیاط در خرید توسط مشتریان. ج: تأخیر در سرمایه‌گذاری توسط شرکت‌ها.

۱ - زنجیره تأمین دربرگیرنده تمامی جابجایی‌ها و ذخیره مواد اولیه، موجودی در حین کار و محصول تمام شده از نقطه شروع اولیه تا نقطه پایان مصرف می‌باشد. در واقع زنجیره تأمین شبکه‌ای پیچیده و پویا از عرضه و تقاضا می‌باشد.

۲ - Bems et al. ۲۰۱۰, Yi ۲۰۰۹, Alessandria et al. ۲۰۱۰, Altomonte et al. ۲۰۱۲.

۳ - خریدهای بالقوه همان خریدهای آتی است که ناشی از تقاضای مشتقه می‌باشد. (تقاضای که منجر به تقاضای دیگر می‌شود، تقاضای مشتقه گفته می‌شود)

۴ - کالاهای کم دوام کالاهای مصرفی روزانه مصرف‌کنندگان می‌باشد که مصرف‌کنندگان می‌بایست برای گذران زندگی آنها را خریداری کنند بنابراین تقاضا برای اینگونه کالاها کمتر کاهش پیدا کرد.

بخش خدمات در تمام کشورها آسیب دیده‌اند. بعنوان مثال رستوران‌ها و سالن‌های سینما تعطیل شده‌اند ولی بیشترین آسیب به کارخانه‌های تولیدی وارد شده است.

شوک عرضه و تقاضا بر گردش تجارت تأثیر می‌گذارد

یکی از مهمترین مفاهیمی که در اقتصاد مطرح می‌باشد تعادل یا نقطه تعادل^۱ است و از نظر تجربی نیز مفهوم قابل اطمینانی است جهت نشان دادن روابط بین متغیرهای اقتصادی، بر اساس این مفهوم، ارزش صادرات از یک کشور به کشور دیگر بر اساس میزان تقاضای کشور مقصد و میزان عرضه کشور مبدأ تعیین می‌گردد.^۲

اختلاف در تولید ناخالص داخلی، بیانگر این موضوع می‌باشد که شوک به صادرات هر دو طرف باعث شوک عرضه (تغییرات تولید ناخالص داخلی کشور صادرکننده) و شوک تقاضا (تغییرات تولید ناخالص داخلی کشور مقصد) می‌گردد. از این تجزیه و تحلیل می‌توان دو پیش بینی را ارائه کرد:

۱- تا زمانی که کووید ۱۹ یک شوک عرضه به حساب می‌آید، صادرات بشدت کاهش پیدا می‌کند و این کاهش در کشورهایی که بیشتر در معرض این اپیدمی قرار گرفته‌اند، شدیدتر خواهد بود.

۲- تا زمانی که کووید ۱۹ یک شوک تقاضا به حساب می‌آید، واردات بشدت کاهش پیدا می‌کند و این کاهش در میان شرکای تجاری کشورهایی که بیشتر در معرض آن قرار گرفته اند، شدیدتر خواهد بود.

به دلیل اهمیت فراوان شوک‌های بزرگ در عرضه و تقاضا بویژه در این شش کشور بزرگ اقتصادی، مطمئناً باعث افت شدیدی در روند تجارت اقتصادی جهان خواهد شد.

پیدا کردن راه حل از طریق زنجیره‌های تأمین بین المللی

از اوایل مارس ۲۰۲۰، بیماری واگیردار کووید- ۱۹ با گزارش بیش از ۹۰٪ ابتلا در چین آغاز شد. دو کشور دیگری که بسیار تحت تاثیر این ویروس قرار گرفتند، ژاپن و کره بودند. اهمیت این موضوع در آنست که چین، ژاپن و کره در کانون زنجیره تامین جهانی کالاها قرار دارند. چین در چند دهه اخیر تبدیل به چیزی شبیه اوپک قطعات صنعتی برای عرضه کننده‌های جهانی شده است. این موضوع در شکل ۱ نشان داده شده

۱ - تعادل، نقطه ای است که تمایل به تغییر ندارد، زمانی است که عرضه و تقاضا به هم برابر باشند، زمانی که از تعادل اولیه خارج می‌شویم و به تعادل ثانویه حرکت می‌کنیم، مکانیزم بازار باعث می‌شود که دوباره به تعادل اولیه برگردیم که به این تعادل، تعادل پایدار می‌گویند، چنانچه این مکانیزم بازار نتواند تعادل را به تعادل اولیه برگرداند می‌گویم تعادل غیر پایدار داریم. زمانی که اقتصاد در هر بخشی و بازاری از تعادل خارج می‌شود بنگاه‌های اقتصادی در زمان کاهش عرضه وارد و در زمان افزایش تقاضا خارج می‌شوند این تا زمانی ادامه پیدا می‌کند که تعادل در بازار برقرار شود.

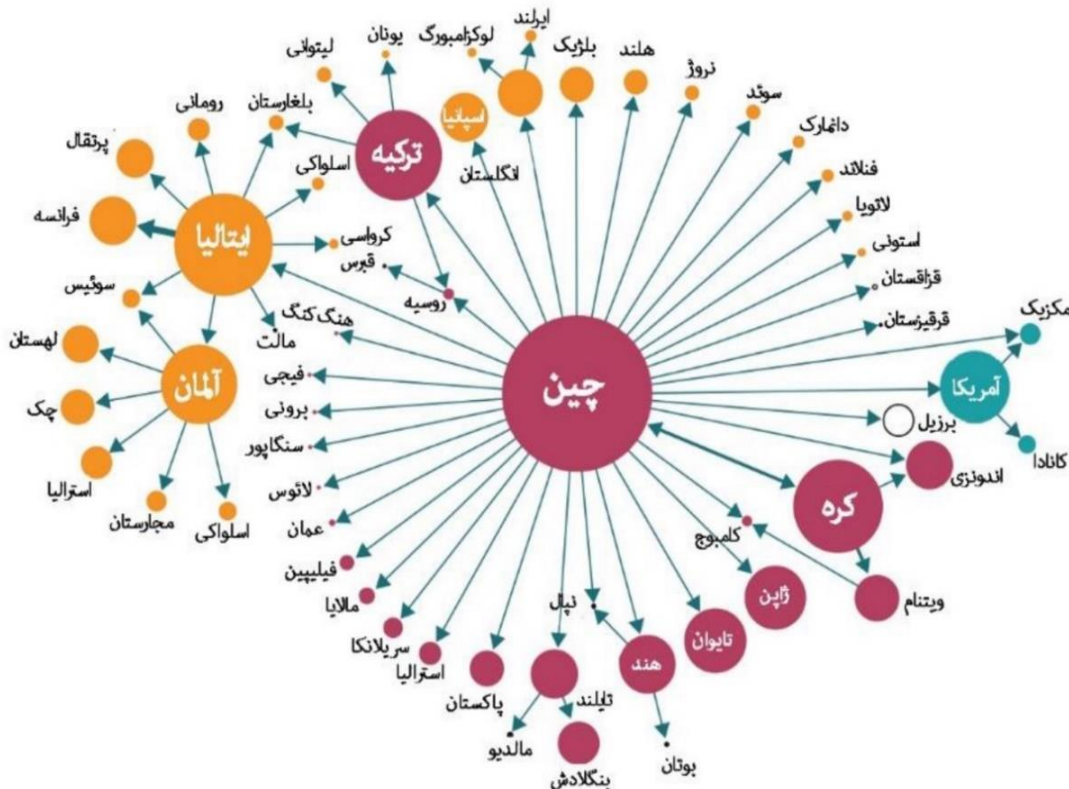
۲ - که میزان صادرات و واردات با میزان تولید ناخالص داخلی اندازه گیری می‌شود. البته اکنون اختلاف در تولید ناخالص داخلی تغییر زیادی پیدا نکرده است.

است. ۱ در شکل ۱، اندازه حساب، اندازه کشور تحت تاثیر تجارت و ضخامت فلش‌های اتصال، اهمیت جریان‌های دوطرفه را نشان می‌دهد. برای سادگی، جریان‌های کوچک، صفر در نظر گرفته شده است. این نمودار، تنها تجارت بخش نساجی را نشان می‌دهد.

در مورد زنجیره تأمین در زمان همه‌گیری کووید ۱۹ به دو مورد می‌توان اشاره کرد:

- اول آنکه در تولیدات نساجی، چین واقعاً کارگاه جهان محسوب می‌شود. این کشور، کانون شبکه تجارت و تولید در کل دنیاست.
- دوم آنکه گستردگی منطقه‌ای زیادی نشان داده شده است. در صنعت نساجی، ایتالیا: قلب "کارخانه اروپا"؛ چین: قلب "کارخانه آسیا" و آمریکا: قلب "کارخانه امریکای شمالی" است. هیچ قطبی در افریقا و امریکای جنوبی وجود ندارد.

شکل ۲ همین اطلاعات را در خصوص کالاهای واسطه‌ای مورد استفاده در فناوری اطلاعات و ارتباطات نشان می‌دهد. اختلاف فاحش میان شکل ۱ و ۲ بیانگر نکته مهمی است.

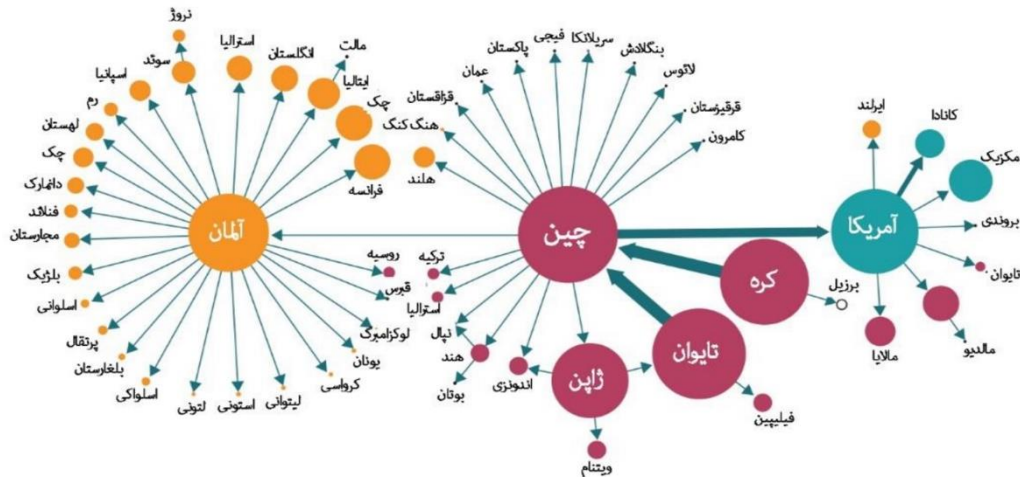
شکل ۱. سه قطب بهم پیوسته در زنجیره تأمین پارچه در جهان (منبع: گزارش توسعه زنجیره ارزش جهانی ۲۰۱۹ WTO)

گزارش کارشناسی

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

شکل ۲. سه قطب به هم پیوسته در زنجیره تأمین کالاهای ICT در جهان (منبع: گزارش توسعه زنجیره ارزش جهانی ۲۰۱۹ (WTO)

پیوندهای تامین در قسمت‌های مختلف، متفاوت هستند. بعنوان مثال در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات، شاهد مرکزیت چین هستیم ولی نکات مهم دیگری نیز وجود دارد.

- اساساً وقتی صحبت از کالاهای فناوری اطلاعات و ارتباطات می شود، ژاپن، کره، تایوان و چین در آسیا به یکدیگر وابسته هستند.

- منطقه ای بودن زنجیره تامین در فناوری اطلاعات و ارتباطات بیشتر از صنعت نساجی مشهود است. لازم به ذکر است که منطقه ای بودن برای کل تجارت بسیار اهمیت دارد.

در نتیجه می توان گفت که در زنجیره تامین نیز ممکن است این همه‌گیری اتفاق بیفتد. قطع عرضه در بخش‌های تولیدی آسیای شرقی به بخش‌های تولیدی دیگر کشورها در سراسر دنیا آسیب می‌زند. شواهد زیادی در این زمینه وجود دارد. بعنوان مثال مقاله‌ای که اخیراً در مجله Barron's به نقل از مدیر عامل شرکت تهیه نرم افزار می گوید، که چین تبدیل به زنجیره تامین نرم افزار شده است. همچنین Girish Rishi می گوید: "در دو دهه اخیر، چین تبدیل به کارخانه دنیا شده است." "کالاهای مصرفی بسته بندی شده، اتومبیل، لباس و فناوری، نمی توانم بگویم که کدام بخش تحت تاثیر قرار نگرفته است."

گزارش کارشناسی

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

سه ابرقدرت تولید در شرق آسیا، یعنی چین، کره جنوبی و ژاپن، بیش از ۲۵ درصد واردات امریکا و بیش از ۵۰ درصد از واردات محصولات کامپیوتری و الکترونیکی امریکا را در دست دارند. تحلیلگری بنام John Kernan در همان مقاله اشاره کرده است که بویژه شرکت‌های تولید پوشاک و کفش آسیای شرقی در برابر این همه گیری، آسیب پذیر هستند.

مجله اکونومیست^۱ به آسیب پذیری صنعت الکترونیک با سطح موجودی و عدم وجود منابع جایگزین برای بسیاری از قطعات الکترونیکی اشاره کرده است. بخش اپتیک بشدت مورد توجه قرار گرفته است. کانون شیوع، ایالت هوبی است که بعنوان ایالت اپتیک چین شناخته شده است چرا که بسیاری از شرکت‌های سازنده فیبر اپتیک در این ایالت قرار دارند (و اینها تولیدات ضروری برای شبکه‌های مخابراتی هستند). حدود یک چهارم کابل‌های فیبر اپتیک جهان در این ایالت تولید می‌شود. همچنین ایالت هوبی، محل کارخانه‌های ریز تراشه‌های کامپیوتری است (که تراشه‌های فلش مموری‌های مورد مصرف در گوشی‌های هوشمند را می‌سازد). تحلیل‌گران مجله اکونومیست برآورد کرده اند که اپیدمی در هوبی به تنهایی بر ۱۰٪ از قطعات گوشی‌های هوشمند در سراسر دنیا ضربه وارد می‌کند.

بخش اتومبیل، بویژه در آسیای شرقی با اختلالات چشمگیری در زنجیره‌های تامین بین‌المللی مواجه شده است. بعنوان مثال، کمبود قطعاتی که از مبدا چین صادر می‌شود، کارخانه ماشین‌سازی هیوندای کره ای که در نقاط مختلف فعالیت داشتند، را اجباراً به انتقال تمام کارخانه‌هایش به کشور کره کرد. شرکت نیسان، کارخانه‌اش را در ژاپن بطور موقت تعطیل کرد. این شوک حتی به اروپا هم رسیده است و شرکت فیات اخیراً اعلام کرد که بزودی تولید خود را در کارخانه‌های اروپا متوقف خواهد کرد. جگوار لندرور که یک شرکت اتومبیل‌سازی انگلیسی است اعلام نموده است که احتمالاً از پایان فوریه، قطعاتش به پایان خواهد رسید. برای جلوگیری از این موضوع، اقلام ضروری بصورت چمدانی از چین وارد می‌شود.

۱ - The Economist Magazine

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش کارشناسی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
---------------------------	-----------------------	--

وابستگی ارتباط زنجیره تامین

از طریق پایگاه داده های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۱، اطلاعات ارزش افزوده، ارتباطات بین المللی زنجیره تامین به سادگی قابل رویت می باشد. جدول شماره ۲ وابستگی کشورها را در مرحله ساخت نشان می دهد. تأکید بر منبعی است که از آن کشور بصورت مستقیم یا غیرمستقیم خرید صورت می پذیرد. بعنوان مثال، امریکا اقلام بی شماری از کشور چین وارد می کند که این واردات از هر طریقی انجام می شود. روش اول، واردات مستقیم کالاهای ساخت کشور چین می باشد. بعنوان مثال ممکن است چین، اجزای نوری پیچیده را از ژاپن وارد کند تا در دوربین هایی که به امریکا صادر می کند، قرار دهد.

دوم، واردات قطعات چینی توسط شرکت های امریکایی جهت مونتاژ می باشد. بعنوان مثال ممکن است چین موتورهای الکترونیکی را به امریکا بفروشد که امریکا از آنها در تولیدات خود استفاده می کند. مورد آخر، قطعات چینی است که کشورهای دیگر از آنها در ساخت وسایلی استفاده می کنند که در نهایت امریکا آنها را خریداری می نماید. بعنوان مثال صنعت ماشین سازی مکزیک که فروش زیادی به امریکا دارد، قطعات زیادی را از چین خریداری می کند.

جدول شماره ۲ نتیجه این مباحث را نشان می دهد. این جدول نشان می دهد که کالاها و قطعات تولید شده در امریکا، آلمان، چین و ژاپن اهمیت زیادی در هزینه های دیگر کشورها دارد. در تمام کشورهای مذکور، ارزش افزوده کشور چین کمتر از ۳ درصد هزینه کل می باشد. شایان ذکر است که اتکا به اقتصاد منطقه ای می تواند نقش پر رنگی داشته باشد. بویژه در امریکای شمالی، امریکا دست برتر نسبت به کانادا و مکزیک دارد همانطوریکه در آسیای شرقی، چین و ژاپن هستند. تولید کنندگان بزرگ اروپا، انگلیس و آلمان، فرانسه و ایتالیا (بویژه آلمان)، عرضه کنندگان اصلی به سایر کشورهای اروپایی هستند.

بدیهی است که اختلال در عرضه امریکا، آلمان، چین یا ژاپن اثرات زیادی بر مصرف کنندگان و شرکت ها در اقتصادهای کلان خواهد داشت. همین حالت در مورد انگلیس، فرانسه، ایتالیا و کره هم در مقیاس کمتر صادق است.

^۱ -Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)

گزارش کارشناسی

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰

جدول ۲. کالاها از کجا آمده اند؟ منبع ارزش افزوده مستقیم و غیرمستقیم اضافه شده در خریدها

ردیف ها نشان دهنده اهمیت ارزش افزوده کشورها است و ستون ها تقاضای نهایی را نشان می دهد.

برزیل	اندونزی	استرالیا	کره	هند	ژاپن	چین	سوئیس	هلند	ترکیه	اسپانیا	ایتالیا	فرانسه	انگلستان	آلمان	مکزیک	کانادا	آمریکا
															۲۴٪	۳۹٪	
۸٪	۳٪	۱۰٪	۸٪	۴٪	۸٪	۶٪	۱۱٪	۱۱٪	۷٪	۵٪	۵٪	۱۰٪	۱۱٪	۵٪	۱٪		۴٪
۱٪																۵٪	۵٪
۲٪	۲٪	۸٪	۶٪	۲٪	۲٪	۴٪	۲۵٪	۲۰٪	۱۵٪	۱۵٪	۱۴٪	۲۰٪	۱۹٪		۳٪	۴٪	۵٪
		۳٪	۱٪	۱٪		۱٪	۸٪	۴٪	۴٪	۴٪	۳٪	۴٪		۳٪		۲٪	۱٪
۱٪	۱٪	۱٪	۲٪			۱٪	۵٪	۵٪	۶٪	۱۰٪	۵٪		۵٪	۶٪		۱٪	۱٪
۱٪		۱٪					۶٪	۲٪	۳٪	۴٪		۴٪	۳٪	۲٪		۱٪	۱٪
		۱٪					۳٪	۳٪	۴٪		۴٪	۷٪	۵٪	۲٪			
								۱٪		۲٪	۲٪	۲٪	۲٪	۱٪			
۱٪							۱٪					۱٪	۱٪				
																	سوئیس
۷٪	۷٪	۹٪	۱۲٪	۹٪	۶٪		۶٪	۵٪	۵٪	۴٪	۴٪	۴٪	۴٪	۳٪	۷٪	۷٪	۷٪
۲٪	۸٪	۱۶٪	۸٪	۲٪		۳٪	۳٪	۳٪	۲٪	۲٪	۲٪	۳٪	۳٪	۲٪	۴٪	۴٪	۶٪
							۱٪		۱٪						۱٪		
۲٪	۲٪	۷٪		۳٪	۱٪	۲٪	۱٪	۱٪	۳٪	۱٪	۳٪	۱٪	۳٪		۲٪	۳٪	۳٪
				۱٪													
				۱٪													
															۱٪		
																	برزیل

تجارت در خدمات

اختلال در عرضه و تقاضای برخی از تجارت های خدماتی مانند شرکت های هواپیمایی هتل ها و گردشگری به دلیل کووید ۱۹ شوک سختی را در تجارت خدمات بوجود آورده است. این در حالی است که خدمات دیگر مانند خدمات مالی و خدمات پزشکی بسیار کمتر نسبت به خدمات اشاره شده تحت تاثیر قرار گرفته اند. به نظر می رسد که این شوک، تعامل بین افراد بصورت مجازی را تشویق می کند و از آنجائیکه که

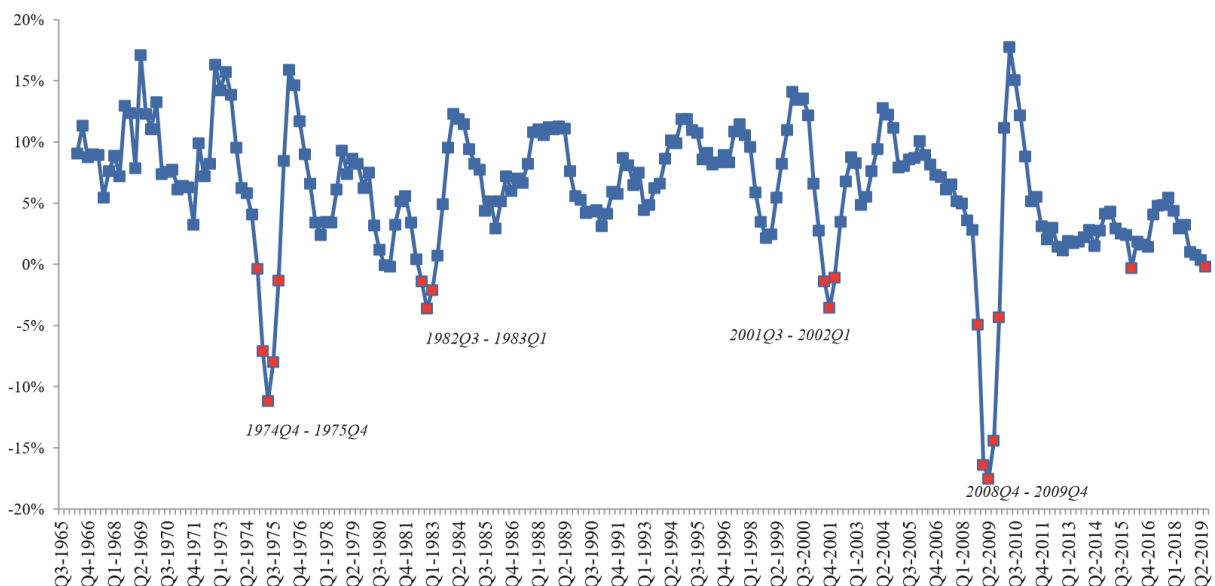
این تعامل ها قلب و روان بسیاری از خدمات است بنابراین ممکن است کووید ۱۹ به افزایش تجارت بعضی خدمات منجر شود.^۱

چقدر این بحران می تواند بد باشد؟ درس‌هایی از شوک های تجاری جهان در گذشته

بحران جهانی ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ به عنوان فروپاشی بزرگ تجارت شناخته می شود. این اتفاق بین سه ماهه سوم سال ۲۰۰۸ و سه ماهه دوم سال ۲۰۰۹ رخ داد. این به عنوان بزرگترین سقوط تجارت جهانی در تاریخ ثبت شده است. این رکود، ناگهانی، شدید و همزمان بود.

تجارت جهانی از زمان جنگ جهانی دوم به بعد چند بار سقوط کرده است، اما آمار بیشترین سقوط در سه ماهه سوم سال ۲۰۰۸ و سه ماهه دوم سال ۲۰۰۹ رخ داد است. همانطور که در شکل ۳ نشان داده شده است، سقوط تجارت جهانی از سال ۱۹۶۵ حداقل سه چهارم در طول این مدت رکود جهانی را شاهد بوده است، رکود ناشی از شوک نفت در سال ۱۹۷۴ و ۱۹۷۵، رکود تومی در سالهای ۱۹۸۲ و ۱۹۸۳ و رکود اقتصادی در سالهای ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲ بوجود آمده است.

شکل ۳. رشد حجم واردات جهان از سالهای ۱۹۶۵ تا ۲۰۱۹ را بصورت سه ماهه سال را نشان می دهد.

منبع: شرح نویسندگان در مورد داده های آنلاین WTO; www.WTO.org

^۱ - مثل خرید اینترنتی کالاها که در این بحران بشدت افزایش یافته است.

به نظر می رسد که در این مرحله بعید است کووید ۱۹ به سختی و به همان اندازه بحران جهانی در ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ ضربه وارد کند. اما شواهد نشان می دهد که اثرات آن وسعت بسیار زیادی خواهد داشت. لازم به ذکر است که قراردادهای تجاری کم نبودند اما بیشتر از یک سال ارقام و اعداد جهانی حکایت از رشد منفی دارد. تفاوت مهم دیگر این بود که فروپاشی تجارت طی سالهای ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ یک بحران بود و بحران مالی توانست بویژه در بخش بانکی و مالی خسارات مستقیمی را بجا بگذارد. چنانکه می توان به ورشکستگی و آسیب صنعتی اشاره کرد که دلیل ورشکستگی شوک بحران نبود بلکه رکود اقتصادی بود. مطالعات منتشر شده در مورد علل فروپاشی تجاری نکات مهمی را در مورد آنچه ممکن است در آینده روی دهد ارائه می دهد. سه فرضیه اصلی که باعث فروپاشی می شود به شرح زیر می باشد:

(۱) کاهش تقاضای کل برای همه کالاها، از جمله واردات.

(۲) مشکلات تجارت به دلیل عدم تراکنش های مالی

(۳) افزایش موانع تجاری^۱

فروپاشی تجاری بیشتر به دلیل شوک تقاضا بوده است. به ویژه به دلیل به تعویق انداختن درخواست کالاها،^۲ یعنی از آنجائیکه بخش عمده ای از تجارت در کالاهای بادوام است، صادرات، دو تا سه برابر بیشتر از تولید ناخالص داخلی کاهش پیدا می کند.^۳

علاوه بر این، اصطلاح شلاق چرمی^۴، نقش میانجی و موثری بر تولیدکنندگان دارد.^۵ کاهش تقاضا برای کالاهای نهایی باعث می شود که هر تولید کننده در زنجیره سفارش مجدد، موجودی های خود را خالی کند.

۱ - Crowley and Luo ۲۰۱۱

۲ - Eaton et al. ۲۰۰۹, Bénassy-Quéré et al. ۲۰۰۹, Levchenko et al. ۲۰۰۹.

۳ - Engel and Wang ۲۰۱۱.

۴ - اثر شلاق چرمی (Bullwhip Effect) به نوساناتی در زنجیره تامین گفته می شود که عامل اصلی به وجود آورنده آن تغییرات در میزان تقاضا است، با حرکت از سطح مشتری خرد به سطوح کلان در زنجیره تامین، تغییرات کوچک در سطوح پایین باعث تغییرات بزرگ در سطوح بالایی می شود. این تغییرات موجب نوسانات بزرگی در مجموعه زنجیره تامین خواهد شد. اثر شلاقی به این نکته اشاره می کند که تغییرپذیری در سفارش های رسیده از خرده فروشان و عمده فروشان بسیار بیش از تغییرپذیری در تقاضای مصرف کننده است. به این دلیل، شرکت هایی که در مراحل مختلف این زنجیره تامین قرار دارند، هر کدام تصوراتی از تقاضای بازار خواهند داشت که این موضوع هماهنگی در زنجیره تامین را گسسته و آن را با چالش های تازه ای روبه رو می کند.

۵ Zavacka ۲۰۱۲.

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش کارشناسی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
---------------------------	-----------------------	--

نتیجه این می شود که شوک تقاضا برای شرکتها بیشتر می شود. همچنین نقش زنجیره های ارزش جهانی اهمیت مهمی دارد^۱. شواهد محکم برای این موضوع ارائه شده است^۲. در مورد اختلالات در زنجیره تأمین، از یک مدل داده ستانده برای تعیین کمیت میزان تقاضای ایالات متحده و اتحادیه اروپا و کشش تجارت جهانی نسبت به تولید ناخالص داخلی در دوره رکود جهانی ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ استفاده شده است^۳ و یافته‌ها نشان می دهند که ۲۰ تا ۳۰ درصد از کاهش تقاضای ایالات متحده و اتحادیه اروپا توسط کشورهای خارجی ایجاد شده است و نفتاً^۴ اروپای در حال ظهور و آسیا شدیدترین ضربه را در این زمینه وارد کرده‌اند. در مورد دو فرضیه دیگر، گفته شده که تقریباً هیچ مدرکی مبنی بر افزایش موانع سیاست تجارت در دوره فروپاشی و بهبود تجارت وجود ندارد^۵. همچنین نشان داده شده که تأثیر کلی محدودیت‌های اعتباری بر تجارت محدود بوده است^۶.

جمع بندی

واکنش سیاستها و بنگاهها می تواند خطر آسیب دائمی را برای سیستم تجاری بوجود آورد. ترکیبی از جنگ تجاری مداوم ایالات متحده علیه همه شرکای تجاری این کشور (بویژه چین) و اختلالات زنجیره تأمین که احتمالاً توسط کووید ۱۹ ایجاد می شود، می تواند منجر به بازگشت مجدد زنجیره‌های تأمین شود. از آنجا که زنجیره های تأمین برای بهبود بهره وری بین المللی ایجاد شده اند، حذف آنها برعکس عمل می کند. وابستگی به عرضه کنندگان، خطر را کاهش نمی دهد بلکه آن را افزایش می دهد. به عنوان مثال در ژاپن نه تنها هزینه ها افزایش می یابد بلکه تولید را نیز در معرض این خطر قرار می دهد که شوک بعدی بزرگتر از سال ۲۰۱۱ باشد. پیش بینی می شود چنین شوکی با احتمال زیاد در قرن بعدی رخ دهد. ما نباید به اشتباه، این اپیدمی را به عنوان توجیهی برای مقابله با جهانی سازی تفسیر کنیم. وابستگی بیش از حد به چین را می توان با پرداخت هزینه های اضافی و بدست آوردن کالاها از کشورهای دیگر کاهش داد. شرکت‌های چند ملیتی ژاپنی در سال های اخیر سرمایه گذاری مستقیم خارجی را خارج از کشور چین آغاز کرده اند و این بخاطر پیش بینی کووید ۱۹ نبود بلکه به دلیل افزایش دستمزدهای چینی ها بود است. ما

۱ - Bems et al. ۲۰۱۰, Yi ۲۰۰۹.

۲ - Alessandria et al. (۲۰۱۰) and Altomonte et al. (۲۰۱۲).

۳ - Bems et al. (۲۰۱۰).

۴ - پیمان اقتصادی منطقه ای بین سه کشور امریکای شمالی کانادا، امریکا و مکزیک موسوم به نفتا، که یکی از موفق ترین پیمان های اقتصادی می باشد.

۵ - Crowley and Luo (۲۰۱۱).

۶ - Bricongne et al. (۲۰۱۲), and Chor and Manova (۲۰۱۰).

کد مدرک: SCCIM-FR-۰۰۹-۰۰۰	گزارش کارشناسی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
---------------------------	----------------	--

امیدواریم که با استفاده بیشتر از فناوری اطلاعات و ارتباطات بنگاه ها به طور موثر تر با منابع جهانی هماهنگ شوند.

منابع:

- Alessandria, G, J P Kaboski and V Midrigan (۲۰۱۰), “The great trade collapse of ۲۰۰۸–۰۹: An inventory adjustment?”, *IMF Economic Review* ۵۸(۲): ۲۵۴-۲۹۴.
- Altomonte, C, F Di Mauro, G Ottaviano, A Rungi and V Vicard (۲۰۱۲), “Global value chains during the great trade collapse: a bullwhip effect?”, in *Firms in the international economy: Firm heterogeneity meets international business*, pp.۲۷۷-۳۰۸.
- Baldwin, R (ed.) (۲۰۰۹), *The Great Trade Collapse: Causes, Consequences and Prospects*, CEPR Press.
- Bems, R, R C Johnson and K M Yi (۲۰۱۰), “Demand spillovers and the collapse of trade in the global recession”, *IMF Economic Review* ۵۸(۲): ۲۹۵-۳۲۶.
- Bénassy-Quére, A, Y Decreux, L Fontagné and D Khoudour-Casteras (۲۰۰۹), *Economic crisis and global supply chains*.
- Bricongne, J C, L Fontagné, G Gaulier, D Taglioni and V Vicard (۲۰۱۲), “Firms and the global crisis: French exports in the turmoil”, *Journal of international Economics* ۸۷(۱): ۱۳۴-۱۴۶.
- Chor, D and K Manova (۲۰۱۲), “Off the cliff and back? Credit conditions and international trade during the global financial crisis”, *Journal of International Economics* ۸۷(۱): ۱۱۷-۱۳۳.
- Crowley, M and X Luo (۲۰۱۱), “Understanding the Great Trade Collapse of ۲۰۰۸-۰۹ and the subsequent trade recovery”, *Economic Perspectives* ۳۵(۲): ۴۴.
- Eaton, J, S Kortum, B Neiman and J Romalis (۲۰۱۶), “Trade and the global recession”, *American Economic Review* ۱۰۶(۱۱): ۳۴۰۱-۳۸.
- Engel, C and J Wang (۲۰۱۱), “International trade in durable goods: Understanding volatility, cyclicity, and elasticities”, *Journal of International Economics* ۸۳(۱): ۳۷۵۲.
- Levchenko, A A, L T Lewis and L L Tesar (۲۰۱۰), “The collapse of international trade during the ۲۰۰۸-۰۹ crisis: in search of the smoking gun”, *IMF Economic Review* ۵۸(۲): ۲۱۴-۲۵۳.
- O’Rourke, K H (۲۰۱۸), “Two great trade collapses: the interwar period and great recession compared”, *IMF Economic Review* ۶۶(۳): ۴۱۸-۴۳۹.
- Yi, K M (۲۰۰۹), “The collapse of global trade: the role of vertical specialization”, in *The collapse of global trade, murky protectionism, and the crisis: Recommendations for the G20*, pp.۴۵-۴۸.
- Zavacka, V (۲۰۱۲), “The bullwhip effect and the Great Trade Collapse”, ERBD Working Paper No. ۱۴۸.

درباره نویسندگان

ریچارد بالدوین از سال ۱۹۹۱ استاد اقتصاد بین الملل در انستیتوی ژنو و سردبیر VoxEU.org از زمان تأسیس در سال ۲۰۰۷ است. وی از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ مدیر CEPR بود، از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ به عنوان استاد مهمان در آکسفورد همکاری داشته است. وی در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ به عنوان مدیر عامل سیاست اقتصادی فعالیت نمود، مدیر سیاست‌گذاری CEPR در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۴ و مدیر برنامه، برنامه تجارت بین المللی CEPR از سال‌های ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۱ را برعهده داشته است. وی قبل از عزیمت به سوئیس در سال ۱۹۹۱، به عنوان یک کارمند ارشد اقتصاد برای شورای مشاوران اقتصادی رئیس جمهور در کاخ سفید (۱۹۹۰-۱۹۹۱)، پیگیر موضوعات تجاری از جمله مذاکرات دور اروگوئه و NAFTA و همچنین مغایرت‌های تجاری بین ایالات متحده و ژاپن خدمت کرده است. او مشاور بسیاری از سازمان‌ها و دولت‌های بین المللی بوده است. او دکترای اقتصاد خود را در MIT با پاول کراگمل به پایان رساند و تاکنون نیمی از مقالات را با وی منتشر کرده است. پیش از آن او کارشناسی ارشد را در LSE طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۱ کسب کرد و دوره لیسانس را در UW-Madison طی سال‌های ۱۹۷۶ الی ۱۹۸۰ به پایان رساند. کتاب‌ها و مقالات زیادی را نوشته است، علایق پژوهشی وی شامل تجارت بین المللی، تجارت جهانی، جهانی سازی، منطقه گرایی، زنجیره های ارزش جهانی و یکپارچگی اروپا است.

ایچی تومیورا استاد دانشکده اقتصاد، دانشگاه هیتوتسوبیشی و عضو هیئت علمی و مدیر برنامه در پژوهشگاه اقتصاد، تجارت و صنعت در ژاپن است. وی قبل از مقام فعلی خود، مدیر دانشکده اقتصاد در دانشگاه ملی یوکوهاما بود. وی همچنین تا سال ۲۰۰۰ برای وزارت تجارت و صنعت بین المللی (MITI) دولت ژاپن خدمت می کرد. او دکترای خود را در رشته اقتصاد از انستیتوی فناوری ماساچوست در سال ۱۹۹۲ کسب کرد و لیسانسش را در رشته اقتصاد از دانشگاه توکیو در سال ۱۹۸۴ کسب کرده است. تخصص تحقیق او در تجارت بین المللی تجربی است، به ویژه برون سپاری با داده های سطح بنگاه. مقالات وی در مجله های زیادی از جمله مجله اقتصادهای بین المللی، بررسی اقتصاد بین المللی و علوم منطقه‌ای و اقتصاد شهری منتشر شده است. وی جوایز اکونومیست، جایزه نیکی و جایزه کوچیما کیوشو در ژاپن را دریافت کرده است.

